

Itä- ja Pohjois-Suomen kannanotto luonnon monimuotoisuuden suojelun ennallistamistavoitteisiin EU:n biodiversiteettistrategiassa

Itä- ja Pohjois-Suomi koostuu seitsemästä maakunnasta: Etelä-Savo, Kainuu, Keski-Pohjanmaa, Lappi, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa ja Pohjois-Savo. Näiden lisäksi Etelä-Karjala on kahdeksantena maakuntana osa Itä- ja Pohjois-Suomen Metsätyöryhmää. Alueesta noin 77 % on metsää. 79 % Suomen suoalueista sijaitsee Itä- ja Pohjois-Suomen alueella, ja alueen metsätalousmaasta 37 % on suota. Lähes 80 % Suomen suojelualueista sijaitsee Pohjois-Suomessa (Kainuu, Lappi ja Pohjois-Pohjanmaa). Suojellun metsä- ja kitumaan osuus Itä- ja Pohjois-Suomen alueella (mukaan luettuna Etelä-Karjala) on noin 16 %.

Itä- ja Pohjois-Suomi toivottaa tervetulleeksi EU:n biodiversiteettistrategiassa mainitut luonnon ennallistamistavoitteet. Kansallinen päätäntävalta sekä aluekohtaiset olosuhteet on kuitenkin tärkeää huomioida aloitteessa; päivantasajaan läheisyys, ekosysteemin pinta-ala, ympäristöolojen vakaus, ravinne- ja kosteusolot sekä reunavaikutukset vaikuttavat kaikki suoraan luonnon monimuotoisuuteen.

Itä- ja Pohjois-Suomella on vahvaa metsäalan osaamista, jota halutaan tarjota myös ennallistamistoimenpiteiden laatimisessa. Koska metsäala työllistää noin 60 000 henkilöä koko Suomessa ja maksaa vuosittain keskimäärin 2,2 miljardia euroa palkkoja, se on Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnille tärkeä taloudellinen tekijä. Itä- ja Pohjois-Suomessa (mukaan luettuna Etelä-Karjala) asuu 213 780 yksityistä metsänomistajaa.

Itä- ja Pohjois-Suomi on huolestunut Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamasta energiakriisistä ja haluaa muistuttaa metsien roolista energian turvaajana. Vuonna 2020 uusiutuvan energian osuus energian kokonaiskulutuksesta oli Suomessa 40 %, ja puupolttoaineiden osuus uusiutuvan energian kokonaiskulutuksesta oli 70 %. Puupolttoaineet kattavat 28 % Suomen energian kokonaiskulutuksesta ja täten olivat käytetyin energianlähde.

Pohjoiset havumetsät ovat ainutlaatuisia maailmassa uusiutumiskykynsä ansiosta, ja niillä on hyvät edellytykset metsien kestävään käyttöön sekä siihen perustavalle elinkeinotoiminnalle. Pohjoinen metsä vaikuttaa paikallisten elämään monin tavoin, mahdollistaen hyvinvointia ja liiketoimintaa. Itä- ja Pohjois-Suomen metsistä ollaan ylpeitä ja niiden monimuotoisuudesta halutaan pitää hyvää huolta. Sen vuoksi metsä- ja puutoimialalla työskennellään kestävyttä vaalien, ammattimaisella otteella, moderneja menetelmiä käyttäen ja samalla perinteitä kunnioittaen.

Itä- ja Pohjois-Suomen (IP-alueen) kannanotto

- IP-alue korostaa tarvetta ennallistamistoimien alla olevien alueiden ympäristön, talouden, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden tasapainottamiselle. Ekosysteemien kestävä taloudellinen toiminta on mahdollistettava myös jatkossa samalla kun tuetaan monimuotoisuuden ja ympäristön terveyden kohenemistä ja säilymistä.
- IP-alue haluaa täsmentää, että kestävä metsänhoito ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen eivät ole toistensa kanssa ristiriidassa. Hiiliviisasta metsänhoitoa ja viljelytekniikoita on kehitettävä myös jatkossakin. Sekä tasaharvennuksella että jatkuvalla kasvatuksella on molemmilla omat hyvät ja huonot puolensa luonnon monimuotoisuuden tukemisessa. Täten myös ekosysteemien edistämispäätösten tulisi pohjautua tilannekohtaiseen ennallistamistoimien luovaan soveltamiseen.
- IP-alue on huolissaan ennallistamislain toimenpiteiden vaikutuksista yksityisille metsänomistajille ja täten toivottaa tervetulleeksi komission ehdotuksen metsien ekosysteemipalveluiden tehostamisesta myös kannustimien avulla. Yksityiset metsänomistajat saavat toimentulonsa ennallistamistoimien alla olevasta luonnosta, täten ennallistamistoimista syntyviä lisäkuluja ja hallinnollista taakkaa tulisi välttää, sekä kannustimia lisätä. Ennallistaminen ei saa myöskään johtaa tilanteeseen, jossa metsänomistaja ei voisi enää hyödyntää metsiään taloudellisesti.

- IP-alue haluaa painottaa Ukrainan sodasta, maailman taloudellisesta epävakauudesta, sekä luonnon ääriolosuhteista aiheutuvien energia- ja ruokakriisin vaikutusten huomioimista ennallistamistoimien aikataulusta ja joustavuudesta päätettäessä. Myös mittasuhteet tulisi tunnistaa: erityinen huomio tulisi keskittää metsäkadon, metsäpalojen ja aavikoitumisen vaaran alla oleviin Euroopan alueisiin.
- IP-alue korostaa turvepeltojen roolia ilmastonmuutokseen sopeutumisessa EU:n alueella ja täten haluaa välttää ennallistamistoimista syntyviä mahdollisia ristiriitoja suhteessa ruokaturvaan. Äärimmäiset sääolosuhteet kuten kuivuudet vaarantavat eurooppalaisen ruokaturvan ja huoltovarmuuden, minkä vuoksi ruoantuotannon kannalta varmat sadot takaavat turvepellot ovat ensiarvoisen tärkeitä ilmastokestävässä Euroopassa.
- IP-alue vetoaa alueellisen tiedon hyödyntämiseen hyvässä kunnossa olevien ekosysteemien määrittelemisessä. Ekosysteemit ovat erilaisia ja aluekohtaisia, täten myös ekosysteemien ja eläinlajien määrän standardit ja metsien luonnon monimuotoisuutta kuvaavat kuusi indikaattoria tulisivat olla monipuolisesti sovellettavissa luontaisiin paikallisiin olosuhteisiin. Ennallistamistoimet on tärkeää keskittää sinne missä uhanalaiset luontotyypit (esim. lehdot) esiintyvät. Suomen talousmetsien luonnonhoidon menetelmät tulisi tunnistaa ennallistamistoimissa ja niitä tulisi hyödyntää enenevässä määrin metsien kuuden monimuotoisuusindikaattorin edistämisessä. Käytännön esimerkkejä metsien luonnonhoidon menetelmistä löytyy jo toiminnan alla olevista alueellisista metsäohjelmista.

